

TONI COPPERS
ANNICK LAMBERT

DE JONGEN IN HET
GRAF

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

Voor Mika Remy.

‘Niemand is zo blind
als wie niet wil zien.’

— Jonathan Swift,
Polite Conversation

‘Onverschilligheid is
de laagste vorm van vrijheid.’

— Descartes

Iets voor acht uur 's ochtends maakte de nieuwsdienst bij de openbare omroep een lege indruk. Het was een grote ruimte en het gros van de stoelen en tafels was bestemd voor de medewerkers van televisie, die stevast laat werkten maar in de regel ook later begonnen. Er zat nauwelijks een tiental mannen en vrouwen. De meesten tuurden naar hun scherm of murmelden in hun telefoon.

Een radiojournaliste keek naar de grote klok aan de muur, stond op en zei gemaakt gewichtig: 'Uit de weg, iedereen! Iris Blondeel brengt Vlaanderen het nieuws waar het naar smacht!'

Naast haar zat economiejournalist Peter Creuvels, een oude rot in het vak die leefde voor zijn baan en die de files zozeer haatte dat hij 's ochtends altijd als een van de eersten op kantoor was.

Hij was niet onder de indruk.

'Breng je op de terugweg een koffietje voor me mee, please? Beetje suiker, geen melk.'

Blondeel zuchtte, knikte dan.

'Het gaat weer over hem,' zei ze terwijl ze naar de tekst op haar scherm wees. 'Zowat de helft van mijn journaal is gevuld met nieuws over die klootzak.' Ze nam een slok water, walste het enkele keren rond in haar mond voor ze doorslikte. 'Ik was veertien toen ze hem te pakken kregen. Begin 2002 was dat, ik vergeet het nooit.'

‘Ik ook niet.’ Creuvels keek niet op van zijn scherm, dat vol stond met beursnoteringen. ‘De euro werd toen ingevoerd, in elf landen tegelijkertijd. Wat een interessant jaar was me dat.’

‘Denk jij heel af en toe nog aan iets anders dan aan banken en aandelenkoersen, Peter?’

Nu keek hij wel op. Een veelzeggende glimlach speelde om zijn mond.

‘Laat maar,’ zei Blondeel, ‘ik hoef het echt niet te weten.’

Ze stak de nieuwsredactie diagonaal over en liep de kleine studio in. Ze drukte op een toets onder een van de microfoons.

‘Ik ben er.’

‘Tien seconden,’ antwoordde een blikken stem.

Iris Blondeel concentreerde zich op haar ademhaling en wachtte tot het rode lampje zou oplichten.

De donkerblauwe Citroën Berlingo van commissaris Liese Meerhout kroop als een natte schildpad over de Antwerpse kaaïen. Dat had weinig met het karretje, maar alles met het ochtendverkeer te maken. De brede weg langs de Schelde was nog een van de weinige die niet openlag door wegwerkzaamheden, iets wat chauffeurs zoveel plezier deed dat er ’s ochtends en ’s avonds geen doorkomen aan was.

Het was de auto van Matthias en Liese hield er niet zo van. Hij was oud en versleten, hij reed niet soepel en rammelde op elke hobbel. Ze gebruikte de auto veel minder dan vroeger. Tegenwoordig reed ze vaak met de fiets of ze nam de tram. Alleen bij hondenweer, zoals vanochtend, zocht ze haar toevlucht tot de gammele

bestelwagen. De wind deed de regen striemen en alles om haar heen was grijs.

‘Begin april,’ mompelde ze schamper, terwijl ze haar ogen opsloeg naar de sombere lucht. Op slag be kroop haar een schuldgevoel.

Liese was niet iemand die zeurde over het weer, dat vond ze een zinloze bezigheid, maar ze betrapte zich erop dat ze het de laatste tijd wel vaker deed. Het leek of het land al maanden onder een donkere stolp leefde. De winter en de grijsheid bleven maar duren en ze had licht nodig, ze snakte naar wat zon. Een heldere blauwe lucht zou ook al helpen. Vanochtend in de badkamer had ze haar telefoon gegrepen en de weersvoorspelling gecheckt, iets wat ze nog nooit eerder had gedaan. Dat was geen goed idee geweest, want vóór haar ochtendkoffie had Liese wel eens last van moordlustige neigingen, met of zonder slecht weer.

Ze had door de onlinekrant gescrollt. ‘Voorlopig nog geen lente’, kopte een bericht.

‘Vertel mij verdomme wat!’ had ze chagrijnig geroepen.

Ze schuifelde met tien kilometer per uur in een lange sliert van auto’s over de kaaïen en keek uit het raam aan de passagierszijde naar de Schelde. Er lag een enorm cruiseschip aangemeerd. Op het fietspad langs de kaaïen reden de fietsers haar in glanzende natte poncho’s voorbij. Zelfs een oude jogger ging sneller vooruit.

Genoeg, Meerhout, dacht ze, zo kan ie wel weer.

Ze duwde op de knop van de radio. Een laatste flard reclame voor een of andere uitvaartverzekering, dan een jingle.

‘Acht uur, het nieuws met Iris Blondeel.’

Het verkeerslicht sprong tergend langzaam van oranje op rood en Liese stond opnieuw stil.

‘Het hoofdpunt in dit journaal: de naderende dood van Leo Meersman blijft de gemoederen beroeren. Gisteren maakte zijn advocaat Walter Jonckheere bekend dat hij een verzoekschrift heeft ingediend bij de rechtbank en bij de minister van Justitie om de terminaal zieke Meersman toe te staan zijn laatste dagen bij zijn familie door te brengen. Maar eerst de rest van het nieuws.’

Ze keek naar de zwiepende ruitenwissers en liet wat ze net gehoord had bezinken. Ze dacht terug aan de zaak die het land destijds getroffen had als een midscheepse torpedo. Was dat echt al zestien jaar geleden?

Iemand vertelde onlangs nog op een feestje dat er voor de meeste mensen een tijd vóór en een tijd ná Meersman was, en Liese had dat onmiddellijk bevestigd. Zo voelde het ook voor haar. ‘Het definitieve verlies van de onschuld’ had een journalist ooit geschreven, en ondanks de bombastische toon klopte het ergens wel, vond ze. Ze was pas afgestudeerd toen hij gearresteerd werd en iedereen de gruwelijke details vernam van wat er met de kinderen was gebeurd. Ze was ongeduldig en opgewonden geweest om eindelijk aan haar leven te beginnen, juist op een moment dat het hele land in een soort collectief trauma werd gestort. Ze had daarna al veel minder zin om volwassen te worden.

Daan, Sander en Jordy, Jelle, Raf en Ruben. Zoals iedereen, zou ze zich de namen blijven herinneren. Ze werden ook altijd in dezelfde volgorde opgesomd, als in een litanie.

Daan, Sander en Jordy, Jelle, Raf en Ruben.

In de ambtswoning van de minister van Justitie aan de Brusselse Waterloolaan liep woordvoerster Elke Roels naar het einde van de gang, klopte voor de vorm met twee vingers op een deur en duwde ze open.

‘Goeiemorgen, Steven, je wilde me spreken?’

Kabinetschef Steven Duchateau knikte vriendelijk. De radio stond hard, het ochtendjournaal.

‘... bij de rechtbank en bij de minister van Justitie om de terminaal zieke Meersman toe te staan zijn laatste dagen bij zijn familie door te brengen. Maar eerst de rest van het nieuws.’

Duchateau wees naar een van de witte designstoelen voor zijn bureau en zette de radio uit.

‘Ik word verondersteld om tegen tien uur een gefundeerd advies klaar te hebben,’ zei hij zacht. ‘Ik weet ongeveer al wel wat ik onze minister ga vertellen, maar toch...’ De kabinetschef masseerde zijn slapen met zijn vingers. Hij was wakker geworden met een zeurende hoofdpijn die maar niet wilde weggaan. ‘Die Walter Jonckheere maakt veel goodwill los bij de publieke opinie,’ mompelde hij. ‘Ik heb hem eens bezig gezien op de Boekenbeurs. Als mensen twee uur lang willen aanschuiven voor een handtekening in je nieuwste worp, dan ben je geen advocaat meer maar een rockster.’

De woordvoerster was niet zo snel van haar stuk te brengen. Haar kabinetschef was bang voor de publieke opinie omdat hij die meestal niet snapte. Of omdat hij een man was en dus alleen maar in een rechte lijn kon redeneren, dacht ze schamper.

Roels schraapte haar keel. Ze was niet alleen woordvoerster, ze was ook hoofd communicatie van het kabinet en zij vond de publieke opinie juist erg interessant. Het was een speeltje dat je naar hartenlust kon

knedden en dat, als je maar op de juiste plek kneep, het verwachte geluid maakte.

‘Ik zou me niet zoveel zorgen maken over de populariteit van Walter Jonckheere,’ zei ze.

Ze had een zachte, aangename stem. Een stagiair die op haar departement begon en ervan uitging dat iemand met zo’n stem ook wel een zacht en aangenaam karakter had, kwam al snel bedrogen uit.

Roels had enkele prints in haar linkerhand en zwaaide ermee naar de kabinetschef.

‘De mensen reageren duidelijk negatief. Volgens een online peiling van *Het Laatste Nieuws* wil 72% dat Meersman in de gevangenis sterft. Er is een Facebookpagina opgestart: ‘*Meersman komt niet vrij*’. In 24 uur heeft die meer dan 21.000 likes gekregen.’

Ze wachtte op een reactie, maar die kwam er niet.

‘Wat zegt de baas?’ vroeg ze.

Ze wisten beiden dat ze niet de minister, maar hun partijvoorzitter bedoelde.

Duchateau haalde de schouders op.

‘Off the record? Dat hij kan wegrotten in zijn cel.’

Roels bleef geduldig.

‘Hij is tegen, dat spreekt voor zich,’ ging de kabinetschef verder. ‘Onze partij staat voor recht en voor veiligheid, we willen geen kindermoordenaars op vrije voeten, zelfs niet als ze zo goed als dood zijn.’

Roels knikte en keek discreet op haar horloge. ‘Dus...’

‘Ja,’ zei Duchateau vermoeid. Hij tikte met de knokkels van zijn hand zachtjes op de tafel, alsof hij een agendapunt wilde afkloppen. ‘Ik adviseer de minister om niet in te gaan op het verzoekschrift. Schrijf jij een persbericht?’

Op zijn ruime zolderkamer in hotel De Veluwe struinde Masson rond en keek afwezig naar de boekenruggen in de rekken tegen de muren.

Hij voelde zich rustig. Bijna vredig.

Vanochtend was hij vroeg wakker geworden naast Nelle. Hij had haar een tijdje geobserveerd terwijl ze sliep.

Ze deelden niet altijd het bed – Nelle was erg gesteld op haar eigen huisje in de tuin van het hotel – maar als hij naast haar wakker werd en haar in de stilte van de ochtend gadesloeg, met de slaap nog in zijn ogen, dan was hij telkens verbaasd. Maar op een goede manier, blij en dankbaar, alsof hij na veel geploeter de oever van een rivier bereikt had en eindelijk op de kant kon uitrusten.

De dagen waarop hij naast haar wakker werd, waren over het algemeen de betere dagen, dagen waarop hij met vastere tred door het leven ging en minder Talisker of ander geestrijk vocht nodig had om de lelijke tronie van de wereld te kunnen aanschouwen.

Nelle had intussen haar ogen half geopend. Ze keek hem aan en mompelde slaperig: ‘Help, een voyeur, en dat op mijn leeftijd.’

‘Goedemorgen.’ Hij glimlachte.

Een halfuur later ontbeten ze met brood en kaas aan het kleine bijzettafeltje dat hij speciaal voor die gelegenheden in een hoekje van zijn bibliotheek een plaats had gegeven. Er klonk muziek op de achtergrond, Venetiaanse aria’s. Nelle vond het kattengejank, maar voor één keer protesteerde ze niet tegen de muziek, maar tegen het geluidsniveau.

‘Moet het nou echt zo hard, Michel?’

‘Staat het te hard, dan?’